

Determining the Curriculum Literacy Levels of Prospective Teachers

Assist.Prof.Dr. Aysemin Duran
Istanbul Okan University - Türkiye
ORCID: 0000-0003-4873-1120
aysemin.duran@okan.edu.tr

Abstract

This research, which aims to determine the curriculum literacy levels of prospective teachers, was conducted at the faculty of education of a foundation university in the 2021-2022 academic year. Curriculum literacy defines characterizing the recognition, designing and evaluating the elements of the curriculum. In line with the purpose of the research, it was determined that the curriculum literacy levels of prospective teachers and whether this level differed according to gender and department variables. The research was designed with a survey research, the criterion sampling method was preferred in sample selection, and the study was conducted with 245 senior students. The data of the research were obtained through Google Forms with the "Curriculum Literacy" scale. Data analysis was done using t-test and ANOVA test on SPSS 24.0 package version. As a result of the research, the curriculum literacy of prospective teachers was found to be at a high level. While the curriculum literacy levels of prospective teachers did not differ significantly according to their gender, it was determined that there were differences according to their departments. Significant differences were found between the curriculum literacy levels of students studying in the Guidance and Psychological Counseling, Special Education and Preschool Teaching departments. Another finding is that the average score of prospective teachers in the writing sub-dimension of curriculum literacy are low. Since the writing sub-dimension refers to designing elements of a curriculum, analyzing the relationships between elements, developing materials, and developing evaluation tools, it has been revealed that prospective teachers need improvement in this regard. Particularly in the Curriculum Development and Teaching Principles and Methods in Education courses, the importance of curriculum literacy can be emphasized so that prospective teachers can get to know a curriculum with all its elements and internalize the curriculum structure by making various applications.

Keywords: Education, Curriculum, Prospective teachers, Curriculum literacy



**E-International Journal
of Educational
Research**

Vol: 14, No: 6, pp. 207-218

Research Article

Received: 2023-09-22

Accepted: 2023-11-14

Suggested Citation

Duran, A. (2023). Determining the curriculum literacy levels of prospective teachers, *E-International Journal of Educational Research*, 14 (6), 207-218. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1364685>

Extended Abstract

Problem: From past to present, states have been implementing their policies regarding the future generations they want to raise through education and reflecting their views on the type of individuals they want to raise, in the mission and vision sections of their education programs. Various qualifications and competencies that future generations are expected to have been included as general and specific objectives of the programs. In this context, educational programs form the basis of education and training and show the framework in which these activities will be carried out. Curriculums enable individuals to acquire the desired characteristics through organized activities. It is expected that the curriculum should provide all the experiences needed to achieve the learning goals. However, the ability of curriculums to produce effective and successful results depends on the positive interaction of some elements with each other. Teachers as implementers of the curriculum, students as recipients of the curriculum, and the quality of the curriculum itself mutually influence and are affected by each other in the educational process. Among these elements, the first thing that comes to mind when looking at what is expected and requested from the teacher is the ability to understand and implement the curriculum. While this situation requires the teacher to have various skills, it also requires her/him to follow the current changes and developments and accurately reflect them in the curriculum she/he implements.

A curriculum has four elements: objectives, content, learning experiences and assessment (Demirel, 2004). For teachers to effectively implement curriculum, they must understand and assimilate the structures and interactions of these four elements (Posner, 2004). As a matter of fact, curriculum literacy skills include "being able to write objectives appropriate to the student's level, determining the relationship of content to objectives, designing learning-teaching processes, and making measurement-evaluation appropriate to the objectives." (Bolat, 2017). Curriculum literacy is defined in the literature as having knowledge about curriculum, being able to critically examine the curriculums and adapt them in accordance with environmental conditions (Erdem and Eğmir, 2018; Keskin and Korkmaz, 2017).

When the studies on curriculum literacy in the literature are examined, there are studies aiming to determine the perceptions of pre-service teachers (Adem, 2023; Aslan and Gürlen, 2019; Atlı, Kara and Mirzeoğlu, 2021; Çetinkaya and Tabak, 2019; Demir, Yücesoy and Serttaş, 2020; Demir and Toraman, 2021; Erdem and Eğmir, 2018; Gömleksiz and Erdem, 2018; Kahramanoğlu, 2019; Kana, Aşçı, Zorlu Kana and Elkıran, 2018; Kızılaslan Tunçer and Şahin, 2019; Korucuk and Özlü, 2023; Sarıca, 2020; Sarıgöz and Bolat, 2018; Sarıgöz, 2021; Süral and Dedeali, 2018; Şahin and Aşkın Tekkol, 2023; Türe, 2023; Ustabulut, 2021) and teachers (Berkant and Mansuroğlu, 2023; Boncuk, 2021; Saracaloğlu and Gündüz Çetin, 2023; Yılmaz and Kahramanoğlu, 2021) towards curriculum literacy and studies examining various variables in their relationship with curriculum literacy.

Since there is no study examining the curriculum literacy of prospective teachers studying at a foundation university, it was thought that this study would contribute to the field. In this regard, the aim of the research is to determine the curriculum literacy levels of teacher candidates studying at a foundation university. The sub-objectives created in line with the general purpose are as follows:

- 1) What is the curriculum literacy level of prospective teachers?
- 2) Does the curriculum literacy of prospective teachers differ significantly depending on a) their gender and department?

Method: In this research, survey design, one of the quantitative research models, was adopted. The research was conducted at the faculty of education of a foundation university in the fall and spring semester of the 2021-2022 academic year. Criterion sampling method was used in sample selection, and the criterion was that the students had the knowledge sufficiency to answer the items in the curriculum literacy scale. For this reason, students are required to have taken courses such as Introduction to Educational Science, Teaching Principles and Methods, Measurement and Evaluation from Educational Sciences courses. Considering this criterion, the study was conducted only with prospective teachers studying in the 4th grade, considering that they had taken all the courses, and data was received from 245 volunteers.

The data of the research was obtained with the "Curriculum Literacy" scale developed by Bolat (2017). The curriculum literacy scale consists of two factors: "reading" and "writing". In this study, Cronbach's Alpha reliability coefficient for the whole scale was calculated as 0.97, for the reading factor as 0.94, and for the writing factor as 0.94.

Findings: It was seen that prospective teachers received an average score of $\bar{X} = 3.94$ from the reading sub-dimension, $\bar{X} = 3.78$ from the writing sub-dimension and $\bar{X} = 3.86$ from the entire scale. According to these findings, it is seen that teacher candidates received the highest scores from the reading sub-dimension. While prospective teachers mostly agreed on the views 'I can check the suitability of the content to the student level ($\bar{X}=4.15$)', 'I can choose content appropriate to the target ($\bar{X}=4.17$)', 'I can understand what the target behavior wants ($\bar{X}= 4.13$)', the least They agreed on the views 'I can prepare a measurement tool suitable for the target ($\bar{X}=3.53$)', 'I can write an evaluation criterion suitable for the target ($\bar{X}= 3.58$)', 'I can write appropriate horizontal targets for the course/subject area ($\bar{X}=3.60$)'. There was no significant difference in the scores received by teacher candidates from the sub-dimensions of the program literacy scale or the entire scale according to their gender. No significant difference was found in the reading sub-dimension of reading curriculum literacy according to the departments in which prospective teachers studied ($F(3-241) = 1.83, p = .14 > .05$). When the findings regarding the writing sub-dimension of curriculum literacy were examined, significant differences were found according to the departments in which the teacher candidates studied ($F(3-241) = 2.64, p = .05$). According to the ANOVA results, LSD test was performed in order to reveal which sections there were differences, since the variances were homogeneous.

The findings obtained in line with the data of the research showed that the curriculum literacy skills of the teacher candidates in terms of understanding, designing and evaluating the elements of a curriculum are at a high level. When the findings regarding the sub-dimensions of the scale were examined, the average scores in the reading sub-dimension were found to be at the highest level. However, it was revealed that they considered themselves partially sufficient in the processes of writing goals, designing measurement tools appropriate to the goals, and evaluating the goals. This finding, which emerged in the relevant study conducted with senior prospective teachers who have taken almost all of the professional knowledge courses, shows that the prospective teachers feel competent in knowing the program elements, but they do not find their skills sufficient in the evaluation process where they come up with an original design or receive feedback, which is one of the most important elements of the education process.

Suggestions: When the results obtained within the scope of the research were evaluated in general, it was revealed that the curriculum literacy of the senior prospective teachers studying at a foundation university faculty of education was at a high level, while there was no significant difference according to gender, but there were differences according to the department. Studies to eliminate the deficiencies regarding "the low level of proficiency of teacher candidates in the 'writing' dimension", which emerged as a common finding with other research, can be addressed in Teaching Principles and Methods and Curriculum Development in Education courses.

Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Aysemin Duran
İstanbul Okan Üniversitesi - Türkiye
ORCID: 0000-0003-4873-1120
aysemin.duran@okan.edu.tr

Özet

Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında bir vakıf üniversitesinin eğitim fakültesinde yürütülmüştür. Eğitim programı okuryazarlığı, eğitim programının öğelerini tanımayı, tasarlamayı ve değerlendirmeyi ifade etmektedir. Araştırmanın amacı doğrultusunda öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlık düzeyleri ve bu düzeyin cinsiyet, öğrenim görülen bölüm değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmiştir. Araştırma, tarama araştırması deseniyle tasarlanmış olup, örneklem seçiminde ölçüt örnekleme yöntemi tercih edilmiş ve son sınıfta öğrenim gören gönüllü 245 öğrenciyle çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri "Eğitim Programı Okuryazarlığı" ölçeği ile Google Forms üzerinden alınmıştır. Verilerin analizi SPSS 24.0 paket sürümü üzerinde t-testi ve ANOVA testi kullanılarak yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının program okuryazarlıkları yüksek düzeyde bulunmuştur. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre program okuryazarlık düzeyleri anlamlı farklılık göstermezken, bölümlerine göre farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Özel Eğitim ve Okul Öncesi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin program okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Bir başka dikkat çekici bulgu da, öğretmen adaylarının program okuryazarlığının yazma alt boyutundaki ortalama puanların düşük düzeyde olmasıdır. Yazma alt boyutu bir eğitim programının hedef- içerik- eğitim durumları- değerlendirme gibi öğelerini tasarlamayı, öğeler arasındaki ilişkileri analiz etmeyi, materyal geliştirmeyi, hedeflere uygun değerlendirme araçları geliştirmeyi ifade ettiği için bu hususta öğretmen adaylarının gelişmeye ihtiyaçları olduğu ortaya çıkmıştır. Özellikle eğitim fakültesinde yürütülen derslerden Eğitimde Program Geliştirme ve Öğretim İlke ve Yöntemleri derslerinde, program okuryazarlığının önemi üzerinde durularak, öğretmen adaylarının bir öğretim programını tüm unsurlarıyla tanımaları, çeşitli uygulamalar yaparak program yapısını içselleştirmeleri sağlanabilir. Ayrıca program geliştirmenin sürekli bir döngü halinde devam etmesi sebebiyle, mesleğini yapmakta olan öğretmenlere de çeşitli hizmet içi eğitimler sayesinde program okuryazarlığının önemi vurgulanabilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Eğitim programı, Öğretmen adayları, Program okuryazarlığı,



**E-Uluslararası
Eğitim Araştırmaları
Dergisi**

Cilt: 14, No: 6, ss. 207-218

210

Araştırma Makalesi

Gönderim: 2023-09-22
Kabul: 2023-11-14

Önerilen Atıf

Duran, A. (2023). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14 (6), 207-218. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1364685>

GİRİŞ

Devletler geçmişten günümüze yetiştirmek istedikleri gelecek nesillere ilişkin politikalarını, eğitimle uygulamakta ve nasıl bir birey yetiştirmek istediklerine ilişkin görüşlerini eğitim programlarının misyon ve vizyon bölümlerinde yansıtmaktadırlar. Gelecek nesillerin sahip olması beklenen çeşitli nitelik ve yeterlilikler, programların genel ve özel amaçları olarak yer almaktadır. Bu bağlamda eğitim programları, eğitim ve öğretimin temelini oluşturmakta ve bu etkinliklerin hangi çerçevede yürütüleceğini göstermektedir.

Eğitim programları, bireylere kazandırılmak istenilen özelliklerin düzenlenmiş etkinlikler yoluyla kazandırılmasını sağlamaktadır. Eğitim programı farklı araştırmacılar tarafından; "bireylerin yeteneklerini ortaya çıkartabilmek için gerekli olan planlı veya plansız yaşantılar düzeneği" (Bobbitt, 1924), "öğrencilerin okul rehberliğinde okul içinde deneyimledikleri yaşantıların tümü" (Caswell ve Campbell, 1935), "eğitsel hedeflere ulaşmak için okul tarafından planlanan ve yönetilen öğrenci öğrenmelerinin bütünü" (Saylor, Alexander ve Lewis, 1982), "hem öğretmene hem de değerlendirme sürecine karar vermeye olanak sağlayan öğrenme ürünleri dizisi" (Posner, 2004), "bir eğitim kurumunun ya da sosyal çevrenin bireylerin yaşantılarını düzenlemek ve zenginleştirmek için yürüttüğü tüm etkinlikler" (Ertürk, 1979) şeklinde tanımlanmıştır. Aslında her bir tanımın araştırmacıların eğitim programına ilişkin kuramları perspektifinden etkilenmesi suretiyle farklılaşması doğaldır (Türe, 2023). Ancak hepsinin ortak noktası olarak, eğitim programının öğrenme hedeflerine ulaşmak için ihtiyaç duyulan tüm yaşantıları sağlaması gerektiği gerçeği de ortadadır. Bununla birlikte geliştirilen eğitim programlarının etkili ve başarılı sonuçlar ortaya koyabilmesi bazı öğelerin birbiriyle olumlu etkileşimine bağlıdır. Programların uygulayıcısı olarak öğretmenler, programın alıcısı olan öğrenciler ve başlı başına eğitim programının niteliği karşılıklı olarak eğitim sürecinde birbirini etkilemekte ve birbirinden etkilenmektedir. Bu öğelerden, öğretmenden beklenen ve istenenlere bakıldığında ilk olarak eğitim programını anlayabilmesi ve uygulayabilmesi gelmektedir. Bu durum, öğretmenin çeşitli becerilere sahip olmasını gerektirmekle birlikte, mevcut değişme ve gelişmeleri takip etmesi, uyguladığı programa doğru bir biçimde yansıtmasını da gerektirmektedir. Bu sürecin sağlıklı olması da öğretmenlerin bir eğitim programı okur-yazarı olmasıyla mümkün olabilecektir (Bolat, 2017; Kızılaslan Tunçer ve Şahin, 2019). Genel olarak bakıldığında; okur-yazarlık becerileri, kişinin günlük yaşamında iletişim kurabilmesi, bilgiye erişebilmesi ve bilgi üretebilmesi için önemlidir. Okuma ve yazma becerileri, kişinin bilgi edinme, düşüncelerini ifade etme, düşünme yeteneğini geliştirme, öğrenme sürecine katılma ve toplumda etkili bir şekilde iletişim kurma gibi pek çok farklı alanda kullanılır. Bu beceri, bir bireyin eğitim, iş dünyası, kişisel gelişim ve toplumsal katılım alanlarında başarılı olabilmesi için temel bir gerekliliktir (Altun, 2005; Bruce, 1995; Street, 2003). Eğitim programı okur-yazarlığı ise bir eğitim programı veya öğretim süreci aracılığıyla okuma ve yazma becerilerinin gelişmiş olmasını ifade etmektedir (Bolat, 2017).

Bir eğitim programının hedefler, içerik, öğrenme yaşantıları ve değerlendirmeden oluşan dört ögesi vardır (Demirel, 2004). Öğretmenlerin öğretim programlarını etkin bir şekilde uygulayabilmeleri için bu dört öğenin yapılarını ve karşılıklı etkileşimlerini anlaması, özümsemesi ve tüm unsurlara hakim olması gerekmektedir (Posner, 2004). Nitekim eğitim programı okur-yazarlığı becerileri arasında "Öğrenci seviyesine uygun hedef yazabilme, içeriğin hedeflerle ilişkisini tespit edebilme, öğrenme-öğretme süreçlerini tasarlayabilme, hedeflere uygun ölçme-değerlendirme yapabilme" yer almaktadır (Bolat, 2017). Program okuryazarlığı alanyazında, öğretim programları hakkında bilgi sahibi olma, programları eleştirel bir gözle inceleyip çevresel şartlara uygun olarak uyarlayabilme (Erdem ve Eğmir, 2018; Keskin ve Korkmaz, 2017) olarak tanımlanmıştır. Ornstein ve Hunkins (2004) de öğretmenlerin görev yaptıkları okul bölgesinin özelliklerini iyi tanımlarını, öğrencilerin ihtiyaçlarını ortaya koymalarını ve bu doğrultuda programın öğelerini seçme, uygulama ve değerlendirmelerini önermişlerdir. Bu nedenle, eğitim programı okuryazarlığı, bir bireyin eğitim sürecindeki başarısını etkileyebilir ve onun eğitimden elde ettiği faydaları belirleyebilir. Akyıldız'a (2020) göre, program okuryazarlığı kavramını bilgi ve beceri olarak iki boyutta incelemek uygun olacaktır. Bilgi boyutu, programı anlama, uygulama ve değerlendirme süreçleri ile ilgili bilgileri; beceri boyutu ise programın uygulanması ile ilgili eğitim durumlarının tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi ile ilgili becerileri betimlemektedir. Milli Eğitim Bakanlığı (2017) tarafından yayımlanan öğretmenlik mesleği yeterlikleri ve göstergelerine bakıldığında da program okuryazarlığı ile ilişkili maddelerin yer aldığı görülmektedir. Bu yeterliklerden

bazıları (MEB, 2017:11); "alanının öğretim programına ve pedagojik alan bilgisine hâkimdir, eğitim ve öğretim süreçlerini etkili bir şekilde planlar ve ölçme, değerlendirme yöntem, teknik ve araçlarını amacına uygun kullanır" şeklindedir.

Alanyazında program okuryazarlığına yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin program okuryazarlığına yönelik algılarının belirlenmesini amaçlayan çalışmalar (Adem, 2023; Aslan ve Gürten, 2019; Atlı, Kara ve Mirzeoğlu, 2021; Çetinkaya ve Tabak, 2019; Demir ve Toraman, 2021; Demir, Yücesoy ve Serttaş, 2020; Erdem ve Eğmir, 2018; Gömleksiz ve Erdem, 2018; Kahramanoğlu, 2019; Kana, Aşçı, Zorlu Kana ve Elkıran, 2018; Kızılaslan Tunçer ve Şahin, 2019; Korucuk ve Özlü, 2023; Sarıca, 2020; Sarıgöz ve Bolat, 2018; Sarıgöz, 2021; Süral ve Dedebeali, 2018; Şahin ve Aşkın Tekkol, 2023; Ustabulut, 2021) ile program okuryazarlığı ile ilişkisine bakılan çeşitli değişkenlerin olduğu çalışmalar (Berkant ve Mansuroğlu, 2023; Boncuk, 2021; Işıkgöz, 2022; Saracaloğlu ve Gündüz Çetin, 2023; Yılmaz ve Kahramanoğlu, 2021) yer almaktadır. Çalışmaların yürütüldüğü kurumlar ve kişiler incelendiğinde, devlet üniversitelerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları ve MEB'e bağlı devlet okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerle gerçekleştirildiği görülmüştür. Bir vakıf üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlıklarının incelendiği bir çalışmaya rastlanmadığından bu çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Araştırmanın amacı vakıf üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problemi, "Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlıkları ne düzeydedir? Bu düzey cinsiyetlerine ve öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı farklılık göstermekte midir?" şeklinde belirlenmiştir.

YÖNTEM

1- Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada nicel araştırma modellerinden tarama deseni benimsenmiştir. Tarama araştırmaları, araştırma yapılan grubun özelliklerini ölçmek veya var olan durumu ortaya çıkarmak için kullanılmaktadır (Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010; Merriam ve Tisdell, 2016).

2- Evren-Örneklem

Araştırma, 2021-2022 eğitim öğretim yılı güz ve bahar döneminde bir vakıf üniversitesinin eğitim fakültesinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmış olup, ölçüt olarak öğrencilerin program okuryazarlığı ölçeğinde yer alan maddeleri cevaplandırabilecek bilgi yeterliliğine sahip olması göz önüne alınmıştır. Bu sebeple; öğrencilerin Eğitim Bilimleri derslerinden Eğitim Bilimine Giriş, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ölçme ve Değerlendirme gibi dersleri almış olmaları gerekmektedir. Fakültedeki bölümler, ilgili dersleri farklı yarıyılarda almaktadır. Bu ölçüt göz önünde bulundurulduğunda, çalışmanın tüm dersleri almış olan 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmesine karar verilmiş ve toplam 281 öğretmen adayından gönüllü olan 245 kişiden veri toplanmıştır. Çalışmanın katılımcılarına ilişkin bilgiler aşağıdaki çizelgede sunulmuştur:

Çizelge 1. Katılımcıların kişisel bilgilerine ilişkin dağılım

Gruplar		N	%
Cinsiyet	Kadın	201	82
	Erkek	44	18
Öğrenim gördükleri bölüm	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	68	28
	İngilizce Öğretmenliği	82	33
	Okul Öncesi Öğretmenliği	79	32
	Özel Eğitim Öğretmenliği	16	7
Toplam		245	100

3- Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri Bolat (2017) tarafından geliştirilen "Eğitim Programı Okuryazarlığı" ölçeği ile elde edilmiştir. Ölçek uygulamasından önce, ölçeği geliştiren yazardan e-posta yoluyla izin alınmış ve sonrasında uygulaması gerçekleştirilmiştir. Ölçek Google Forms'a yüklenmiş ve katılımcıların gönüllülük esasına dayalı olarak ölçeği doldurmaları istenmiştir. Ölçeğin cevaplandırılma süresi yaklaşık 5-7 dakikadır. Ölçek maddelerine cevap vermeden önce katılımcıların 'Kişisel Bilgiler' olarak cinsiyet ve öğrenim gördükleri bölüm sorularını işaretlemeleri gerekmektedir.

Eğitim programı okuryazarlığı ölçeği "okuma" ve "yazma" olarak 2 faktörden oluşmaktadır. Okuma alt faktöründe 15, yazma alt faktöründe 14 olmak üzere toplamda 29 maddesi bulunmaktadır. Ölçek 'Hiç katılmıyorum, az katılıyorum, orta düzeyde katılıyorum, oldukça katılıyorum ve tamamen katılıyorum' şeklinde beşli Likert tipinde düzenlenmiştir. Bolat (2017) tarafından ölçeğin tümüne ilişkin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı 0,94, okuma faktörüne ilişkin 0,88 ve yazma faktörüne ilişkin 0,91 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada ise ölçeğin bütününe ilişkin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı 0,97, okuma faktörüne ilişkin 0,94 ve yazma faktörüne ilişkin olarak da 0,94 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğine ilişkin uyum indeksleri, ölçek geliştirme aşamasında, ($X^2 = 657.80$; $p < 0.05$; $sd = 376$; $RMSEA = 0.059$; $SRMR = 0.052$; $NFI = 0.94$; $NNFI = 0.97$; $CFI = 0.97$; $IFI = 0.97$; $GFI = 0.83$; $AGFI = 0.80$) olarak hesaplanmıştır (Bolat, 2017). Bu araştırmada, hesaplanan uyum indeksleri ise ($X^2 = 1213,537$; $p < 0.05$; $sd = 372$; $X^2/sd=3,262$; $RMSEA = 0.09$; $SRMR = 0.05$; $RMR= 0.044$; $NFI = 0.804$; $CFI = 0.85$; $IFI = 0.85$) şeklindedir. İlgili araştırmada da uyum indekslerinin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir (Hu ve Bentler, 1999; Jöreskog ve Sörbom, 1993; Kline, 2005).

Elde edilen verilerin analizine başlarken öncelikle normal dağılım gösterip göstermediklerine bakılmıştır. Verilerin normal dağılım (Çarpıklık=-0.687, standart hatası= 0,156 Basıklık= 0.213, standart hatası= 0.310) gösterdiği belirlendikten sonra ikili karşılaştırmalarda t-testi, çoklu karşılaştırmalarda ise ANOVA testi kullanılmıştır. ANOVA'nın anlamlı çıktığı analizlerdeki ikili karşılaştırmalarda ise Tamhane's T2 testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bulguları, alt amaçlar doğrultusunda sunularak verilmiştir. Aşağıda ilk alt probleme ilişkin bulgular yer almaktadır.

1- Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Okuryazarlığı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesidir. Verilerden elde edilen bulgular aşağıda Çizelge 2'de sunulmuştur.

Çizelge 2. Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlık düzeyleri

Boyutlar	N	\bar{X}	SS
Okuma	245	3.94	0.63
Yazma	245	3.78	0.80
Toplam	245	3.86	0.68

Çizelge 2 incelendiğinde, öğretmen adaylarının okuma alt boyutundan $\bar{X} = 3.94$, yazma alt boyutundan $\bar{X} = 3.78$ ortalama puan ve ölçeğin tümünden $\bar{X} = 3.86$ ortalama puan aldıkları görülmektedir. Bu bulgulara göre, öğretmen adaylarının okuma alt boyutundan en yüksek puan aldıkları görülmektedir.

Ölçeğin tüm maddelerine ilişkin öğretmen adaylarının ortalama puanlarını gösteren bulgular Çizelge 3'te sunulmuştur. Çizelge 3'e bakılarak anlaşılacağı üzere, öğretmen adayları en çok sırasıyla olmak üzere, 'Hedefe uygun içerik seçebilirim' ($X=4.17$), 'İçeriğin öğrenci seviyesine uygunluğunu denetleyebilirim' ($\bar{X}=4.15$), 'Hedef davranışın ne istediğini anlayabilirim' ($\bar{X}= 4.13$) ve Öğrenme-öğretme süreçlerine uygun eğitim materyali seçebilirim' ($X=4.01$) görüşlerinde birleşmektedirler.

Çizelge 3. Öğretmen adaylarının ölçek maddelerine ilişkin ortalama puanları ve standart sapma değerleri

Maddeler	\bar{X}	SS
1. Verilen hedef davranışın hangi hedef boyutuna ilişkin olduğunu ayırt edebilirim.	3.92	0.86
2. İçeriğin öğrenci seviyesine uygunluğunu denetleyebilirim.	4.15	0.81
3. Hedefe uygun içerik seçebilirim.	4.17	0.78
4. Hedeflerin birbiriyle olan tutarlılıklarını tespit edebilirim.	4.11	0.79
5. İçeriğin hedeflerle ilişki düzeyini tespit edebilirim.	3.95	0.82
6. Ölçme araçlarını okuyabilirim.	3.74	0.97
7. Hedeflerin sınırlılıklarını belirleyebilirim.	3.72	0.90
8. Hedef davranışın ne istediğini anlayabilirim.	4.13	0.80
9. Öğretme-öğretme süreçlerinin etkililiğini değerlendirebilirim.	3.88	0.89
10. Ölçme-değerlendirme işlemi sonuçlarını yorumlayabilirim.	3.92	0.92
11. Hedefe uygun değerlendirme yöntemini seçebilirim.	3.84	0.91
12. Hedefe uygun öğretim tekniğini belirleyebilirim.	3.82	0.82
13. Öğrenme-öğretme süreçlerine uygun eğitim materyali seçebilirim.	4.01	0.81
14. İçeriğin hedef davranışın gerçekleşme süresine uygunluk durumunu tespit edebilirim.	3.79	0.90
15. Hedefe uygun öğretim yöntemini belirleyebilirim.	3.94	0.83
16. Öğrenme-öğretme süreçlerine uygun eğitim materyalini tasarlayabilirim.	3.70	1.00
17. Hedefe uygun ölçme aracı hazırlayabilirim.	3.53	1.00
18. Öğretme-öğrenme süreçlerine uygun eğitimsel etkinlikler tasarlayabilirim.	3.77	1.00
19. Hedefe uygun değerlendirme ölçütü yazabilirim.	3.58	0.99
20. Hedefleri beklenen öğrenci davranışına göre yazabilirim.	3.87	0.99
21. Öğrenci seviyesine uygun hedef yazabilirim.	3.93	0.91
22. Bir ölçme aracını hedefleri dikkate alarak analiz edebilirim.	3.77	0.98
23. Hedefe uygun soru yazabilirim.	3.89	0.95
24. Seçtiğim öğretim tekniğine uygun öğrenme-öğretme süreçlerini tasarlayabilirim.	3.79	0.98
25. Hedefe uygun içerik yazabilirim.	3.85	0.93
26. Seçtiğim öğretim yöntemine uygun öğrenme-öğretme süreçlerini tasarlayabilirim.	3.77	0.91
27. İçeriği konu alanının hedefine göre tasarlayabilirim.	3.86	0.92
28. Derse/konu alanına ilişkin uygun yatay hedefler yazabilirim.	3.60	0.93
29. İçeriği hedefe uygun olarak zenginleştirebilirim.	3.96	0.99

Çizelge 3'ten anlaşıldığı üzere, öğretmen adayları en çok 'İçeriğin öğrenci seviyesine uygunluğunu denetleyebilirim ($\bar{X}=4.15$)', 'Hedefe uygun içerik seçebilirim ($\bar{X}=4.17$)', 'Hedef davranışın ne istediğini anlayabilirim ($\bar{X}=4.13$)' görüşlerinde birleşirken en az ise 'Hedefe uygun ölçme aracı hazırlayabilirim ($\bar{X}=3.53$)', 'Hedefe uygun değerlendirme ölçütü yazabilirim ($\bar{X}=3.58$)', 'Derse/konu alanına ilişkin uygun yatay hedefler yazabilirim ($\bar{X}=3.60$)' görüşlerinde birleşmişlerdir.

2- Öğretmen adaylarının program okuryazarlıklarına ilişkin bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre program okuryazarlık düzeylerinin birbirinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Değişkenlere ilişkin bulgular ayrı alt başlıklar biçiminde sunulmuştur.

2.1. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre program okuryazarlık düzeylerinin farklılaşmasına ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre program okuryazarlık düzeylerinin farklılaşmadığının belirlenmesi amacıyla t-testi yapılmıştır. Çizelge 4'te ilgili bulgular sunulmuştur.

Çizelge 4. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre program okuryazarlık düzeylerinin karşılaştırılması

Alt boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	SD	t	p
Okuma	Kadın	201	3.94	0.65	243	-0.59	0.95
	Erkek	44	3.94	0.56			
Yazma	Kadın	201	3.76	0.82	243	-0.71	0.47
	Erkek	44	3.86	0.69			
Toplam	Kadın	201	3.85	0.70		-0.42	0.67
	Erkek	44	3.90	0.61			

Çizelge 4 incelendiğinde öğretmen adaylarının program okuryazarlık ölçeğinin alt boyutlarından veya ölçeğin tamamından aldıkları puanlarda cinsiyetlerine göre anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Yalnızca, erkek öğretmen adaylarının yazma alt boyutu ortalama puanları ($\bar{X} = 3.86$) kadın öğretmen adaylarından ($\bar{X} = 3.76$) daha yüksek olarak bulunmuştur.

2.2. Öğretmen adaylarının bölümlerine göre program okuryazarlık düzeylerinin farklılaşmasına ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre program okuryazarlık düzeylerinin farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesi amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Çizelge 5'te ilgili bulgular sunulmuştur.

Çizelge 5. Öğretmen adaylarının bölümlerine göre program okuryazarlık düzeylerinin karşılaştırılması

Alt boyut	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Okuma	Gruplar arası	497.839	3	165.946	1.833	.142	
	Gruplar içi	21817.402	241	90.529			
	Toplam	22315.241	244				
Yazma	Gruplar arası	981.518	3	327.173	2.649	.050	Özel Eğitim_RPD
	Gruplar içi	29763.682	241	123.501			
	Toplam	30745.200	244				

Çizelge 5 incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlerine göre program okuryazarlığının okuma alt boyutunda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($F(3-241) = 1.83, p = .14 > .05$). Program okuryazarlığının yazma alt boyutuna ilişkin bulgular incelendiğinde ise, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı farklılıklara rastlanmıştır ($F(3-241) = 2.64, p = .05$). ANOVA sonuçlarına göre, hangi bölümler arasında fark olduğunu ortaya koymak ve hangi testin uygulanacağına karar vermek amacıyla öncelikle varyansların homojenliğini test etmek için Levene testi yapılmıştır. Levene testi sonucunda yazma alt boyutu Levene istatistiği (3.211) için p değeri .02 olarak bulunmuştur. Varyansların homojenliği sağlanmadığı için çoklu karşılaştırma testlerinden Tamhane's T2 testi tercih edilerek karşılaştırma yapılmıştır. Test sonuçlarına göre, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ($\bar{X} = 3.38$) ve Özel Eğitim ($\bar{X} = 6.86$) bölümleri arasında ($p = 0.03 < .05$ anlamlı farklılığa rastlanmıştır).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma, bir vakıf üniversitesi eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeylerini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca program okuryazarlık düzeyleri cinsiyet ve öğrenim görülen bölüme göre de incelenmiştir.

Araştırmanın verileri doğrultusunda ulaşılan bulgular, öğretmen adaylarının bir öğretim programının öğelerini anlama, tasarlama, değerlendirmeye ilişkin olarak program okuryazarlığı becerilerinin yüksek düzeyde olduğunu göstermiştir. Öğretmen adaylarıyla yapılan çalışmalardan [Aslan ve Gürten \(2019\)](#), [Şahin ve Aşkın-Tekkol \(2023\)](#), [Korucuk ve Özlü \(2023\)](#) de araştırmalarında program okuryazarlık düzeylerini yüksek olarak bulmuşlardır. [Erdem ve Eğmir \(2018\)](#), [Süral ve Dedebali \(2018\)](#), [Çetinkaya ve Tabak \(2019\)](#) ise çalışmalarında öğretmen adaylarının program okuryazarlıklarını yeterli düzeyde bulmuşlardır. Çeşitli çalışmalarda farklı sonuçlara ulaşılması katılımcıların kişisel farklılıklarından kaynaklanıyor olabilir. Bu çalışmada yüksek düzeyde program okuryazarlığı sonucuna ulaşılması ise, çalışmadaki öğretmen adaylarının son sınıf öğrencilerinden oluşmasından kaynaklı düşünülebilir. [Süral ve Dedebali \(2018\)](#) ile [Çetinkaya ve Tabak \(2019\)](#) da çalışmalarında, 4.sınıf öğrencileri lehine program okuryazarlık düzeyleri sonucuna ulaşmışlardır. Mesleğe başlamalarına az bir süre kalmış olan aday öğretmenlerin kendilerini program okuryazarlığında yeterli görmeleri de ayrıca önemli bir husustur. [Erdem ve Eğmir \(2018\)](#) de çalışmalarında bu durumu önemli bir sonuç olarak nitelendirmişlerdir. [Brown'a \(2009\)](#) göre de öğretmenlerin pedagojik tasarım kapasitesi, mesleki yaşantıları başlayınca gelişecek bir durumdur.

Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin bulgular incelendiğinde, okuma alt boyutundaki ortalama puanlar en yüksek düzeyde bulunmuştur. Okuma alt boyutunda yer alan maddeler, bir öğretim programının hedef-içerik-eğitim durumları-değerlendirme öğelerini seçebilme, bu öğelere ilişkin olan materyalleri tespit edebilme ile ilgilidir. Yazma boyutunda yer alan maddeler ise hedef yazma, etkinlikler ve ölçme

aracı tasarlama ile ilgilidir. Yine ölçekteki maddelerden en yüksek ve en düşük ortalamaya sahip olanlar incelendiğinde öğretmen adaylarının içerik tasarlama, içeriği öğrenci seviyesine göre değerlendirme süreçlerinde kendilerini oldukça yeterli gördükleri, ancak hedef yazma, hedeflere uygun ölçme aracı tasarlama ve hedefleri değerlendirme süreçlerinde kendilerini kısmen yeterli gördükleri ortaya çıkmıştır. Meslek bilgisi derslerinin neredeyse tamamını almış olan son sınıf öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilen ilgili çalışmada ortaya çıkan bu bulgu öğretmen adaylarının program öğelerini tanıma konusunda kendilerini yeterli hissettiklerini ancak özgün bir tasarım ortaya koyma veya eğitim sürecinin en önemli öğelerinden olan dönütlerin verildiği değerlendirme sürecinde becerilerini yeterli bulmadıklarını göstermektedir. Erdem ve Eğmir (2018), Çetinkaya ve Tabak (2019), Şahin ve Aşkın Tekkol (2023) çalışmalarında ilgili araştırmayla benzer sonuçlara ulaşarak öğretmen adaylarının yazma alt boyutunda okuma alt boyutuna göre daha düşük puanlar aldıklarını ifade etmişlerdir. Erdem ve Eğmir (2018) "okuma" boyutunun eğitim programının öğelerini anlama ve yorumlama, "yazma" boyutunun ise tasarlama ve uygulamaya dönük becerileri içerdiğini belirtmişlerdir. Diğer çalışmalarla ortak sonuç olarak ifade edilebilecek olan durum, öğretmen adaylarının uygulama konusunda kendilerini yetersiz gördükleri hususudur. Son sınıf öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, öğretmen adaylarının her ne kadar tüm meslek bilgisi derslerini almış olmaları, öğretmenlik uygulaması dersi için MEB'e bağlı okullara gidiyor olmaları gibi yeterlikleri olsa da henüz kendilerini öğrenci olarak görmeleri ve bağımsız karar verici olmadıkları için bir öğretim programını tam anlamıyla uygulama konusunda kendilerini yeterli bulmadıkları düşünülebilir. Bir başka açıdan, öğretmen adaylarının program okuryazarlığı becerilerini geliştirmeleri için uygulama derslerinde öğretim üyelerinin ve danışman öğretmenlerinin destek olması ve bolca dönüt vermeleri yerinde olacaktır. Darling- Hammond (2006) da, öğretim elemanlarının öğrencilere uygulamalarına ilişkin dönütler vererek rehberlik etmelerini tavsiye etmiştir.

Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre program okuryazarlıkları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Benzer şekilde Karakuş (2016), Erdem ve Eğmir (2018), Aslan ve Gürten (2019), Kızılaslan Tunçer ve Şahin (2019), Şahin ve Aşkın Tekkol (2023) ile Sarıca (2021) cinsiyete göre öğretmen adaylarının program okuryazarlık puanları arasında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Aygün (2019), Kahramanoğlu (2019) ile Korucuk ve Özlü (2023) ise çalışmalarında öğretmen adaylarının farklı cinsiyetler lehine olmak üzere program okuryazarlık düzeylerinin birbirinden farklılaştığı sonucuna ulaşmışlardır. Farklı çalışmalarda farklı bulgulara rastlanmasının sebebi yine katılımcı gruptaki bireysel farklılıklar olarak düşünülebilir.

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre program okuryazarlıkları arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık öğrencileri ile Özel Eğitim öğretmenliği ve Okul Öncesi öğretmenliği bölümü öğrencileri arasında farklılıklar görülmüştür. Erdem ve Eğmir (2018) ile Çetinkaya ve Tabak (2019), araştırmalarında bölüm değişkenine göre öğretmen adaylarının program okuryazarlık düzeyleri arasında farklılıklar olduğunu ifade etmişlerdir. Kızılaslan Tunçer ve Şahin (2019) ise araştırmalarında öğrenim gördükleri bölüme göre öğretmen adaylarının program okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı farklılığa rastlanmamışlardır. Farklı araştırmalarda, farklı sonuçların çıkması, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre program okuryazarlıklarının birbirinden net bir şekilde farklılaşmadığı yani öğrenim görülen bölümün program okuryazarlığına net bir etkisinin olmadığı biçiminde yorumlanabilir.

Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, bir vakıf üniversitesi eğitim fakültesinde öğrenim gören son sınıf öğretmen adaylarının program okuryazarlıkları yüksek düzeyde bulunurken, cinsiyete göre anlamlı farklılığa rastlanmadığı bölüme göre farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırma, vakıf üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerle yürütülmüş olup, alanyazına katkı sağladığı düşünülen bir çalışma olmuştur. Bununla birlikte; araştırmada ulaşılan sonuçlar bağlamında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Araştırmanın verileri ölçek kullanılarak elde edilmiştir. Okuryazarlık düzeylerinin daha derinlemesine ortaya çıkarılabilmesi amacıyla öğretmen adaylarıyla odak grup görüşmeleri yapılabilir.
- Diğer araştırmalarla ortak bulgu olarak ortaya çıkan "öğretmen adaylarının 'yazma' boyutunda yeterliklerinin düşük düzeyde olması" üzerine eksikliklerini giderici çalışmalar, Öğretim İlke ve Yöntemleri ve Eğitimde Program Geliştirme derslerinde ele alınabilir.

- Program okuyazarı olmanın öneminin içselleştirilebilmesi için Eğitimde Program Geliştirme dersi seçmeli derslerden çıkarılıp zorunlu ders haline gelebilir.
- Program geliştirmenin dirik bir süreç olması göz önünde bulundurularak, öğretmen adaylarının mesleğe başladıktan sonra da hizmet içi eğitimlerle program okuyazarı olmalarının önemi vurgulanabilir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Adem, S. (2023). Branş öğretmenlerinin program okuyazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 4 (1), 14-20. <https://doi.org/10.59062/ijpes.1267978>
- Akyıldız, S. (2020). Öğretim programı okuyazarlığı kavramının kavramsal yönden analizi: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Electronic Journal of Social Sciences*, 19 (73), 315-322.
- Altun, A. (2005). *Gelişen teknolojiler ve yeni okuyazarlıklar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aslan, S. ve Gürten, E. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin program okuyazarlık düzeyleri, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 171-186, <https://doi.org/0.29299/kefad.2018.20.01.006>
- Atlı, K., Kara, Ö. & Mirzeoğlu, A.D. (2021). Beden eğitimi öğretmenlerinin program okuyazarlık düzeylerine ilişkin algılarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 26 (2), 281-299.
- Aygün, H. E. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği hazırbulunuşluk düzeyinin eğitim programı okuyazarlığı açısından yordanması. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 9 (2), 203-220.
- Berkant, H. G. & Mansuroğlu, C. (2023). Öğretmenlerin eğitim programı okuyazarlıkları ile yansıtıcı düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 97-116. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.1104843>
- Bobbitt, F. (1924). *How to make a curriculum*. Riverside Press.
- Bolat, Y. (2017). Eğitim programı okuyazarlığı kavramı ve eğitim programı okuyazarlığı ölçeği, *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(18),121-138.
- Boncuk, A. (2021). Öğretmenlerin program okuyazarlıkları ile öğretim programına bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 3(1), 88-108.
- Bruce, C. S. (1995). Information literacy: A framework for higher education, *The Australian Library Journal*, 44(3), 158-170.
- Brown, M. W. (2009). The teacher-tool relationship: Theorizing the design and use of curriculum materials. In J. T. Remillard, B. A. Herbel-Eisenmann, & G. M. Lloyd (Eds.), *Mathematics teachers at work: Connecting curriculum materials and classroom* (pp.37-56). Routledge.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz Ş. & Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (7. Baskı). Pegem A Yayıncılık.
- Caswell, H. L. & Campbell, D. S. (1935). *Curriculum development*. Cincinnati American Book Co.
- Çetinkaya, S. & Tabak, S. (2019). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuyazarlık yeterlilikleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 296-309. <https://doi.org/10.7822/omuefd.535482>
- Darling-Hammond, L. (2006). Constructing 21st-century teacher education. *Journal of teacher education*, 57(3), 300-314.
- Demir, E., & Toraman, C. (2021). Öğretmenlerin eğitim programı okuyazarlığı düzeyleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3), 1516-1528.
- Demir, B. , Yücesoy, Y. & Serttaş, Z. (2021). Öğretmen adaylarının program okuyazarlık seviyeleri: KKTC örneği. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 05 (01), 28-37.
- Demirel, Ö. (2004). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Erdem, C., & Eğinir, E. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuyazarlığı düzeyleri. *Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences*, 20(2), 123-138.
- Ertürk, S. (1979). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan Yayıncılık.
- Gömlüksiz, M. N., & Erdem, Ş. (2018). Eğitim fakültesi ve PFE programına kayıtlı öğretmen adaylarının eğitim programı okuyazarlığına ilişkin görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 73, 509-529.
- Güneş-Şinigo, S., & Çakmak, M. (2021). Öğretmenlerin eğitim programı okuyazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 7(27), 233-256.
- Işıkgöz, M. E. (2022). Beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitim programı okuyazarlık düzeylerini etkileyen yordayıcıların incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 (31), 21-37. <https://doi.org/10.29228/INESJOURNAL.62595>

- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Jöreskog, K.G. & Sörbom, D. (1993). *Lisrel 8: Structural equation modeling with the simplis command language*. Lincolnwood: Scientific Software International, Inc.
- Kahramanoğlu, R. (2019). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığına yönelik yeterlik düzeyleri üzerine bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(65), 827-840. <https://doi.org/10.17719/jisr.2019.3495>.
- Kana, F., Aşçı, E., Zorlu Kana, H. & Elkıran, Y. M. (2018). Türkçe öğretmeni adaylarının eğitim programı okuryazarlık düzeyleri. *The Journal of Academic Social Science*, 6(80), 233-245.
- Karakuş, F. (2016). Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretmeni olmaya yönelik yeterlik algıları, *Turkish Studies*, 11(19), 491-510.
- Keskin, A. & Korkmaz, H. (2017). Öğretmenlerin "program okuryazarlığı" kavramına yükledikleri anlam. 5. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*. 26-28 Ekim 2017, Muğla, Türkiye.
- Kızılaslan Tunçer, B. & Şahin, Ç. (2019). Öğretmen adaylarının eğitim programına ilişkin bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 247-260. <https://doi.org/10.17556/erziefd.511367>.
- Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling (2nd Ed.)*. NY: Guilford Publications, Inc.
- Korucuk, M. & Özlü, M. (2019). Spor eğitimi alan öğrencilerin eğitim programı okuryazarlıklarının değerlendirilmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 456-475. DOI: <https://doi.org/10.38021/asbid.1257305>
- Merriam, S. B. & Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative research a guide to design and implementation* (Dördüncü baskı). USA: Jossey-Bass
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. http://oygm.meb.gov.tr/meb_ays_dosyalar/2017_12/11115355.
- Ornstein, A. C. & Hunkins, F. P. (2004). *Curriculum: foundations, principles and issues*, Vivar: Pearson Education.
- Posner, G.J. (2004). *Analyzing the curriculum*. McGraw-Hill.
- Saracaloğlu, A. S. ve Gündüz Çetin, İ. (2023). Öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlığı ve mesleki öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 61-74. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/amauefd/1>
- Sarıca, R. (2021). Öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlıkları üzerine bir çalışma. *Ahi Evran Üniversitesi Kurşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 132-170.
- Sarıgöz, O. (2021). Öğretmen adaylarının eğitim programı ve okuryazarlığına ilişkin görüşleri. *Social Science Development Journal*, 25(6), 273-284. <http://dx.doi.org/10.31567/ssd.393>
- Sarıgöz, O. & Bolat, Y. (2018). Examination of the competencies of the pre-service teachers studying at the education faculties about the educational program literacy. *International Journal of Educational Administration and Policy Studies*, 10(9),103-110.
- Saylor, J.G. & Alexander, W.M. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning*. Holt-Saunders.
- Street, B. (2003). Autonomous and ideological models of literacy: Approaches from new literacy studies. *Current Issues in Comparative Education*, 5(2), 1-15.
- Süral, S., & Dedeşali, N. C. (2018). A study of curriculum literacy and information literacy levels of teacher candidates in department of social sciences education. *European Journal of Educational Research*, 7(2), 303-317.
- Şahin, A. İ., & Tekkol, İ. A. (2023). Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeylerinin incelenmesi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, 9(1), 1-12.
- Tuncer, B. K., & Şahin, C. (2019). Öğretmen adaylarının eğitim programına ilişkin bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 247-260.
- Türe, E. (2023). Öğretmen adaylarının eğitim programı kuramları yönelimlerini ayırıştırıcı değişkenler, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14 (5), 526-550. Erişim: <http://www.e-ijer.com/tr/download/article-file/3431459>
- Ustabulut, M.Y. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlık düzeyleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(3), 1235-1243. <http://dx.doi.org/10.18069/firsbed.941957>
- Yılmaz, G. & Kahramanoğlu, R. (2021). Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri, program yönelimleri ve programa bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 178-187.